

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26.02.1970, sp. zn. 5 Cz 39/69, ECLI:CZ:NS:1970:5.CZ.39.1969.1

Číslo: 77/1970

Právní věta: Odepření soudní ochrany práva osobního užívání bytu proti třetím osobám, které užívají byt spolu s uživatelem bytu na základě jeho souhlasu, a odkázání uživatele bytu na místní národní výbor, neodpovídá zákonu v takovém případě nejsou totiž dány podmínky pro vydání příkazu místního národního výboru k vystěhování z bytu ve smyslu ustanovení § 157 o. z., § 41 zák. č. 41/1964 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 26.02.1970

Spisová značka: 5 Cz 39/69

Číslo rozhodnutí: 77

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Národní výbory, Podmínky řízení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 7 40/1964 Sb. § 4
§ 157 41/1964 Sb. § 41

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 77/1970 sb. rozh.

Odepření soudní ochrany práva osobního užívání bytu proti třetím osobám, které užívají byt spolu s uživatelem bytu na základě jeho souhlasu, a odkázání uživatele bytu na místní národní výbor, neodpovídá zákonu; v takovém případě nejsou totiž dány podmínky pro vydání příkazu místního národního výboru k vystěhování z bytu ve smyslu ustanovení § 157 o. z., § 41 zák. č. 41/1964 Sb.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 26. 2. 1970, [5 Cz 39/69](#).)

Žalobce uváděl, že se s jeho souhlasem nastěhovali žalovaní do jeho bytu dne 4., resp. 5. 7. 1967 s tím, že mu budou platit úhradu 200,- Kčs měsíčně a poskytovat nedělní obědy; dodával, že žalovaní platí dokonce 250,- Kčs měsíčně, avšak nechovají se k němu dobře. Z toho důvodu navrhoval vydání rozsudku, jímž by byla žalovaným uložena povinnost vyklidit byt žalobce, protože jej po odvolání souhlasu žalobce užívají bez právního důvodu. Žalovaní potvrdili, že bydlí v bytě žalobce s jeho svolením (když nežádali - a stejně tak žalobce - národní výbor o souhlas k nastěhování do bytu žalobce) za dohodnutou úhradu a zdůrazňovali, že povinnosti k žalobci plní řádně.

Okresní soud v Českých Budějovicích uložil rozsudkem z 22. 1. 1969 žalovaným, aby se z bytu žalobce vystěhovali a byt mu předali do 15 dnů od právní moci rozsudku. V odůvodnění rozsudku poukázal okresní soud zejména na to, že - podle výsledků řízení - se nastěhovali žalovaní do bytu žalobce protiprávně ve smyslu § 41 zák. č. 41/1964 Sb. a bydlí v něm bez právního důvodu. V rozporu s výsledky řízení však dovozoval okresní soud dále, že bylo podmínkou nastěhování žalovaných do bytu žalobce, že žalovaní budou platit žalobci za užívání jedné místnosti dohodnutou úhradu a že se jedná o formu výprosy.

K odvolání žalovaných zrušil krajský soud v Českých Budějovicích usnesením z 20. 3. 1969 rozsudek okresního soudu a podle § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil řízení s tím, že spisy postupuje MěstNV v Č. B. Podle odůvodnění tohoto usnesení dospěl krajský soud k závěru, že nejsou dány podmínky pro projednání a rozhodnutí věci soudem, protože jde o věc, jejíž řešení náleží do výlučné pravomoci národního výboru podle § 37 odst. 1 č. 3 zák. č. 41/1964 Sb. I krajský soud se zmiňuje o tom, že se účastníci dohodli, že žalovaní budou platit žalobci za užívání pokoje a právo spoluužívání kuchyně pevně stanovený obnos, ačkoliv pro toto zjištění není ve spise podklad.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl usnesením krajského soudu porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Podle vlastních shodných přednesů uzavřeli účastníci dohodu, podle níž vzal žalobce žalovaného do svého bytu a dovolil jim, aby spolu s ním užívali celý byt s příslušenstvím za dohodnutou úhradu. Přednesy a výpovědi účastníků nenavštěvují vůbec tomu, že by snad šlo o smlouvu o přenechání části bytu žalobce žalovaným k užívání, kterou lze uzavřít jen s přivolením místního národního výboru ve smyslu § 395 o. z. a § 34 zák. č. 41/1964 Sb. a na kterou se vztahují ustanovení § 153 - 186 o. z. s výjimkou ustanovení § 159 a 185 písm. a) o. z. a s výjimkou ustanovení týkajících se družstevních bytů. Měl-li však krajský soud v tomto směru pochybnosti (s ohledem na některé části odůvodnění usnesení krajského soudu to není vyloučeno), bylo jeho povinností, aby - nejsa vázán skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně (§ 213 o. s. ř.) - takové pochybnosti odstranil provedením dalších důkazů nebo opakováním důkazů (jmenovitě novými a podrobnými výslechy účastníků) a aby zjistil bezpečně a úplně skutečný stav, na základě něhož by mohl učinit spolehlivý závěr o povaze vztahu mezi účastníky, zejména pak v tom smyslu, zda šlo o vztah vyplývající z dohody o přenechání části bytu ve smyslu § 394 o. z., popř. § 34 zák. č. 41/1964 Sb., či zda šlo o vztah založený takovou dohodou účastníků, podle níž žalobce jako oprávněný uživatel bytu dovolil žalovaným, aby bydleli v jeho bytě. Teprve na základě takto zjištěného skutečného stavu věci mohl krajský soud posoudit, zda k dohodě účastníků bylo třeba souhlasu národního výboru a jaké důsledky má odvolání souhlasu žalobce s touto dohodou.

Krajský soud nepostupoval tímto způsobem a vytkl okresnímu soudu toliko, že vyložil nesprávně ustanovení § 41 zák. č. 41/1964 Sb. v souvislosti s jemu odpovídajícím ustanovením § 157 o. z. Sám posoudil věc tak, a že žalovaní když se nastěhovali do bytu žalobce třeba s jeho souhlasem bez rozhodnutí národního výboru - porušili přidělovací právo národního výboru, který je oprávněn k vydání příkazu k vystěhování podle § 157 o. z. a § 41 a 37 odst. 1 č. 3 zák. č. 41/1964 Sb.; v takovém případě nejsou podle názoru krajského soudu splněny podmínky, za nichž může jednat ve věci soud (§ 103 o. z.), takže bylo řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. zastaveno.

Krajský soud neuvádí v odůvodnění svého usnesení výslovně, že šlo o přenechání části bytu podle § 394 o. z. (o němž lze uzavřít smlouvu jen s přivolením národního výboru), a zmiňuje se - když cituje důvody rozsudku okresního soudu - toliko o tom, že žalovaní platí žalobci za užívání pokoje a spoluužívání kuchyně pevně stanovený obnos. Zdůrazňuje však, že účastníci porušili přidělovací právo národního výboru, byt neoznačuje žádné zákonné ustanovení, které by umožňovalo národním

výborům přidělení (třetí osobě) bytu, který není volný a je užíván oprávněným uživatelem. Z pouhé skutečnosti pak, že se žalovaní nastěhovali do bytu žalobce s jeho souhlasem, nelze bez dalšího usuzovat na porušení přidělovacího práva národního výboru, když národní výbor - šlo-li o byt obsazený oprávněným uživatelem - neměl takové právo; se zřetelem k tomu nemohl také národní výbor vydat příkaz k vystěhování podle § 157 o. z. a § 41, popř. § 37 odst. 1 č. 3 zák. č. 41/1964 Sb., jak plyne i z rozhodnutí odboru místního průmyslu a služeb ONV v Č. B. z 5. 8. 1968.

Právo vydat příkaz k vystěhování podle citovaných ustanovení je jedním z oprávnění, která mají národní výbory jako orgány hospodaření s byty v zájmu uvolňování určitého bytového prostoru. Tento právní prostředek není nástrojem ochrany práva občanů; se zřetelem k tomu nemůže být - s odvoláním na toto oprávnění národního výboru, a to tím spíše, když v konkrétním případě národní výbor toto oprávnění ani nemá - uživateli bytu odepřeno, aby se domáhal ochrany svého práva osobního užívání bytu proti třetím osobám u soudu.

Z uvedeného je patrné, že krajský soud v Českých Budějovicích porušil zákon v ustanoveních § 1, 6, 7, 100, 120 odst. 1, § 132, 157 odst. 2, § 211, 213, 221 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 4 a 157 o. z. a § 41 zák. č. 41/1964 Sb.